

AMINTIRI DE LA CATEDRĂ

Prof. Teodor Parapiru

O METAFORĂ

Încă o dată le explicam celor de la a șaptea că tropii sau procedeele artistice înseamnă schimbări în sensul cuvintelor, și că folosirea lor conduce la literatură.

– Fără tropi – respectiv epitet, comparație, personificare, metaforă etc. – am fi numai utilizatori ai limbii române de comunicare. Și atât! Cu ei, sunteți artiști sau pe cale de a deveni!...

Și trecem în revistă procedeele artistice învățate, cu exemplificări și definiții oficiale, dar și pe înțelesul întregului popor. La un moment dat, când un snop de mâini ridicate solicitau să rezolve problema celor doi termeni ai comparației, desemnez o elevă dar, fiindcă îi uitasem numele, zic:

– Poftim, dumneata, aceasta uscată din banca a doua!

O identificasem astfel, fiindcă era slăbuță și grațioasă. Ceilalți au râs.

– Ce s-a întâmplat? i-am întrebat.

– I-ați zis uscata! Mi-a explicat Bogdan, observând că sunt surprins de veselia lor. E porecla ei!

– Și asta-i motiv de distracție?!... Îi pot spune așa pentru că o consider o colaboratoare a mea, ca și pe voi, de altfel, și, în anumite circumstanțe, comunicarea iese din rutină! Uite, spune, Roxana, dumneata, cum îmi spui mie când vorbești cu ceilalți colegi sau cu persoane din familia ta?

Copila răspunde fără ezitare:

– Chelu'!

Evident, colegii ei sunt în extaz. Mulți o felicită pe Roxana pentru spontaneitatea răspunsului ei.

– E o poantă bună, dom' profesor! După răspunsul Roxanei, cred că ați uitat ce aveți de predat!

Ridic din umeri, aparent învins:

– Atunci o să vă solicit ca data viitoare să predați voi lecția!

– Păi, noi habar n-avem despre ce lecție să predăm!

– Ei, asta-i acum! Mie mi s-a părut că v-ați referit la metaforă, care este inima comunicării artistice.

– Și cum ne-am referit noi la metaforă? răsare o întrebare legitimă.

– O faceți pe neștiutorii?!... Pentru că porecla este o formă de metaforă, o comparație din care dispare termenul cunoscut. Gândiți-vă la aceasta și data viitoare veniți cu exemple și cu argumente, dacă vreți note mari. Gata, nu mai întindeți vorba, că a sunat!...

Ora următoare a fost extrem de interesant. Copiii au descoperit metafora în preajma lor, în numele echipelor de fotbal (Ceferiștii, Marinarii, Găzarii, Căinii, Galacticii, Extraterestrii, Cetățenii, Țăranii etc.), dar și în poeziile lui Eminescu, ale lui Alecsandri, ale lui Marin Sorescu...

POVESTE CU MERE

După mai multe și insistente solicitări, am fost de acord să mergem împreună să vedem un film istoric despre care copiii auziseră lucruri de laudă.

În drum spre cinematograful din cartier, treceam pe lângă piață. Am cumpărat mere de la o tarabă, cât să revină fiecăruia câte unul, și le-am dat după ce ne-am așezat pe scaun.

În sală nu erau mulți spectatori. A venit la mine să mă salute administratorul, un vechi amic. După începerea filmului, ne-am retras câteva rânduri de scaune și am continuat discuția noastră cu voce scăzută.

În după-amiaza aceleiași zile, i-am găsit pe cinefilii mei în clasă comentând filmul cu mare înflăcărare.

Am fost invitat să-mi spun părerea. Mi-am compus o figură de om copleșit de necazuri:

– Întâi, vreau să vă spun că sunt peste măsură de mâhnit, dezamăgit și foarte supărat pe mine și pe voi. Bine măcar că am scăpat fără amendă și fără publicitate negativă!...

Toți au sfeclit-o. Așteptau nerăbdători lămuriri:

– Ce s-a întâmplat, dom' profesor?

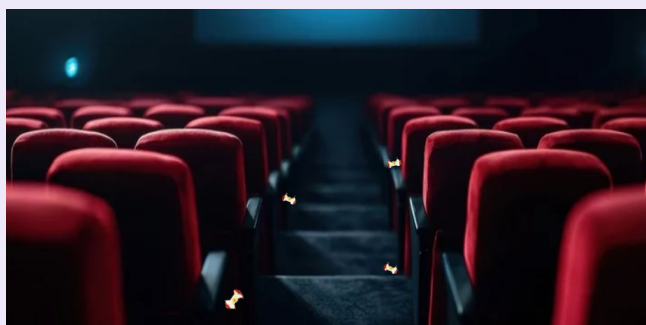
Le relatez:

– La vreo oră după ce am ajuns acasă de la plimbarea noastră culturală, am primit un telefon de la amicul meu, pe care l-ați cunoscut și voi, șeful cinematografului. Zice: Măi Teo, tu ai venit la spectacol cu elevi sau cu o turmă de capre? De ce spui, asta, domnule?; Păi, am măturat sala de mi-au sărit capacele, că era plină de cioturi și cotoare de mere! Dacă nu mi-ai fi prieten, te-aș fi

amendat zdravăn și te-aș fi dat la ziar, că tocmai a trecut pe aici un jurnalist care mă întreba dacă am de semnalat ceva interesant.

Cu chiu, cu vai, am reușit să-l liniștesc, să nu treacă la măsuri, dar ne-am făcut de poveste, prieteni. Mai mare rușinea! Și doar v-ați angajat să vă purtați civilizată, să nu alergați pe drum sau în sală, să nu faceți gălăgie, să nu vă jigniți, să nu vă înghionțiți... Însă tot ați găsit ceva!

A urmat un cor de vociferări justificative, învinuiri, reproșuri. Bilanțul, dincolo de scuze, motivări și de explicații: fuseseră găsite șaptesprezece cotoare de mere la cei douăzeci și trei de prezenți. Cele șase persoane care nu intrau în problemă s-au autoidentificat, erau fete care înveliseră cotoarele în șervețele de masă, pe care le purtau permanent la ele. Ceilalți au recunoscut, pe rând, singuri și nesiliți de nimeni, cu părere de rău, că nu crezuseră că gestul lor avea să fie atât de deplasat.

Peste o lună, am mers la un alt film, în aproximativ aceeași componență. Scenariul a fost repetat întrutotul, dar, la sfârșit, în sală nu s-a mai găsit niciun cotor de măr. Una dintre fete luase o pungă de plastic, în care adunase resturile de la mere.

La școală, i-am felicitat pentru comportare.

– Acum, să discutăm despre film, dom' profesor, că nu ne înțelegem în niște situații!...

– Stați pe loc și nu mânați/ Și cuvântul mi-ascultați!

Vreau să fac o precizare: pentru mine, felul cum ați înțeles să vă comportați a fost adevăratul film și de-asta îmi voi aminti mereu cu plăcere!...

ÎNTREBĂRI SPECIALE

Geo este robust pentru vârsta lui. Face antrenamente la box și gălăgie pe unde umblă. Dă răspunsuri curajoase, dar riscante în conținut.

Lipsește uneori, când are vreo competiție, și revine cu vânătăi și cu povești de concurs, apoi vrea să recupereze rapid orele pierdute din toate punctele de vedere, chiar și cu note mari. După ce ne salutăm la începutul orei, mă abordează ofensiv:

– Vă rog frumos, dom' profesor, ascultați-mă și pe mine cu niște întrebări speciale, vă asigur că-mi merge mintea și că mi-am făcut lecțiile!

– Sunt convins că ești capabil, dar n-ai continuitate, nu citești suficient și, mai ales, am observat că te grăbești să răspunzi înaintea tuturor. Și adeseori greșești.

– Vă promit solemn că nu mă mai grăbesc, dacă mă examinați numai pe mine. Apoi, dacă răspund foarte bine, îmi desenați și mie un nouă sau zece, ca să vă țin minte toată viața și să mă laud și peste hotare când o să particip la vreo competiție internațională!

– Ia loc! Și dacă nu știi?

Geo ridică din umeri:

– Vă orientați dumneavoastră! Ori îmi puneți un mucenic de patru, ori mă amânați până crește la cinci, la șase, și așa mai departe.

– Și nu o să te mai grăbești?

– Absolut sigur!

– Preferi literatură, gramatică sau istețime?

– Literatură.

Toți urmăresc scena cu mare atenție.

– Nu uita să nu te grăbești! Îl fac atent ultima dată. Ia spune, câți iezi avea capra cu trei iezi a lui Creangă?

– Cinci iezi, răspunde instantaneu Geo, preocupat să nu i-o ia altul înainte.

Izbucnește un hohot colectiv de râs, căruia i se alătură și actorul. Recunoaște rușinat:

– Am greșit. Întrebați-mă altceva!

– Asta a fost ca ghicitoarea aia cu Mânăstire-ntr-un picior/ Ghici ciupercă ce-i.

– Întrebați-mă altceva!

– Câți bani erau în punguța cu doi bani?

– Trei lei, vine răspunsul pe modul automat și iarăși se lasă cu distracție.

– Am impresia că irolesc întrebările speciale cu tine, apreciez eu.

– Încă una de istețime, dom' profesor! De data asta o să fiu pe fază!

– Bine. Ia spune dumneata, ce crezi că este mai greu: un kilogram de lână sau unul de fier?

De data aceasta, băiatul stă pe gânduri și se hotărăște greu:

– Kilogramul de fier este mai greu decât cel de lână. E o întrebare foarte simplă și ușoară...

Din reacția celorlalți își dă seama că nu-i deloc așa. Liza îi zice:

– Cum să fie mai greu kilogramul de fier dacă este tot kilogram, ca și cel de lână?

Geo se dumirește:

– Dacă stau și mă gândesc, știam răspunsurile corecte la toate întrebările.

– Dacă stai și te gândești...! îi zice Corina de alături. Până te liniștești, rămâi cu mucenicul patru!

Mergi cu el la rugăciuni internaționale!

– Nu se potrivește! o contrazic. Se amână pentru vremuri mai bune.

– Sunteți un domn, îmi spune măgulitor Geo.

– Se aprobă!, îl bat pe umăr.

În fond, este inimos, are stofă de campion și de trecut clasa fără probleme.

Prof. dr. Corneliu Goldu

„O minune de om, un personaj neverosimil în lumea noastră” cum aprecia Adriana Bittel, scriitorul Iordan Chimet este un artist cu o minune de operă. După o interdicție de publicare de două decenii, nu „a dat”, ci a rămas în mintea copiilor. Cu dorul de Galațiul natal, cu străzile Brăilei, Columb, Smârdan, Lacul Brateș, va publica în 1970 un roman-feerie, amplu și misterios poem în proză, „Închide ochii și vei vedea Orașul”, „carte de sertar” scrisă între 1945 și 1953, când, după cum mărturisea în „Scrisori printre gratii”, „citindu-mi manuscrisele, încercau să-mi interpreteze până și visele”, de aceea „am cerut azil politic, estetic și moral în lumea fantastică”.

Nu e povestea Micului Prinț, căruia vulpea, ca să devină prieten, îi cere să o îmblânzească, ci este povestea Prințului care se povestește, se pictează într-o eroină, Elli, cu plăcerea rostirii, cu vocația fericirii, cu deschiderea maximă spre iubire, calea de salvare a omenirii. Crede în minuni, căci „Legea pământului îți cere să nu te miri de nimic. Astăzi, numai piticii și jivinele știu să zâmbească, oamenii au uitat de mult această bucurie și au fost, la rândul lor, uitați de ea”.

Aparent, un poem al copilăriei, cu o cămilă călătorind cu tramvaiul, o cioară, un papagal condamnat să se preschimbe în stropitoare, un 5 care se plânge de singurătate, o lebedă albatră...

Prietenilor
care se vor încumeta să se
aventureze în nekunia acestor
cărți
- vizată în trecut no
în Galați -
la dragoste
iswanchimo
Decembrie 1972
Galați

**Autograf pe volumul
„Antologia inocenței”**

Expoziția de la Muzeul C.N.V.A.

Elli visează în stare de veghe, ca Alice în Țara Minunilor. Ar vrea un pelican albastru, care devine arici, apoi barză, cărăbuș cu ochi de mărgean. Elli obosește dar, „înainte de a se cufunda în țara visului mai avu puterea să hotărască să iasă luna”.

E uimită de frumusețea grădinii, de trestii de pe malul iazului, de prăpăstii amețitoare. Pierde drumul înapoi spre casa părintească. E furată de vrăjitorul Drăcovenie, care e, de fapt, nemilosul Gagafu, Acesta o duce cu un car înaripat în castelul lui. Este căutată de Coralin, zâna albinelor, Belizarie, duhul pădurii, și Samson, starostele orățăniilor. Pitici-spiriduși Cuc și Muc se îndrăgostesc de Elli și îl pedepsesc pe Gagafu, iar părinții fetei și toate viețuitoarele se bucură de reîntâlnire.

Noutatea încercării de a străbate un labirint de oglinzi fermecate trezește nevoia de vis a oamenilor, cartea fiind Odiseea regăsirii drumului pierdut și a „eternei noastre reîntoarceri”.

Cu un destin literar oarecum asemănător, Michael Ende a apărut pe scena literară germană ca o prezență contestată, aparent generoasă, naivă surzătoare. Când Iordan Chimet l-a invitat să participe cu un text la „Antologia inocenței”, răspunsul a marcat începutul unei corespondențe, mai ales când Ende a primit și traducerea în germană a romanului „Închide ochii și vei vedea Orașul”. A cerut ca „împrumut” personajul Elli, eroina devenită personaj și în „Povestea saltimbancilor”. Abia în 1999, a putut apărea la Editura Univers volumul „Împreună cu Elli în Imaginaria” de Michael Ende și Iordan Chimet. În „Cuvântul supraviețuitului”, Chimet subliniază că a încercat să atragă în „himerele sale literare” și alți scriitori, în primul rând pentru „Antologia Inocenței” și apoi la „Zodiacul Inocenței”, varianta imens amplificată ulterior, care a dospit timp de douăzeci de ani. Și fiindcă „cenzura a devenit din nou omniprezentă” în alte variante, apariția acestei enciclopedii a rămas și acum o speranță.

„Cele douăsprezece luni ale visului”, subintitulată „antologia inocenței”, era un apel către „nevinovăția” adulților unei societăți traumatizate, un îndemn spre căutarea și regăsirea identității în candoarea copilăriei, păstrarea inocenței ca o cale de evadare din lumea păcatului, a compromisului sau a indiferenței. Apariția ei, în 1972, era considerată în „Le Figaro” un miracol pentru „miraculosul îmbogățit prin umor, în același timp insolit și familiar, neverosimil și uman, care constituie apanajul poeziei”. La New York, Chimet era apreciat ca „un Don Quijote în lumea lui Chagall, un visător care se înalță deasupra pământului, luptând pentru copilăria adulților”. (Ronald Holloway)

„Cartea mea preferată e Viața. Nu există carte mai mare, mai importantă, pe care să-ți pui numele. Viața trăită ca om liber... Tot ce am putut face cu mijloacele mele a fost să apăr ideile de prietenie, loialitate și solidaritate umană pe care lumea copilăriei mele mi le-a înfățișat drept temeiul existenței” mărturisea Iordan Chimet, scriitorul, scenaristul și traducătorul gălățean de la nașterea căruia se împlinesc, pe 18 noiembrie, 100 de ani.

Prof. univ. dr. ing. Rodica ALEXANDRU

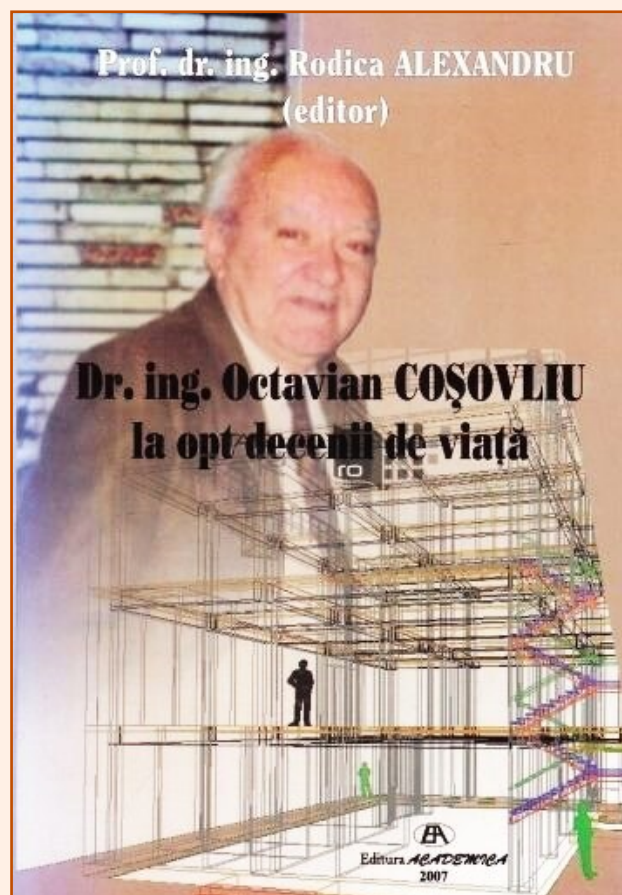
Pe 4 noiembrie 2024 comemorăm 10 ani de la plecarea dintre noi a domnului dr. ing. Octavian Coșovliu, cetățean de onoare al municipiilor Galați și Brăila, membru de onoare al unor asociații de renume, specialist de marcă în domeniul construcțiilor, recunoscut în plan național și internațional, „profesionistul în fața căruia cele două orașe de la malul Dunării se înclină”, după cum scria atât de frumos jurnalistul Victor Cilincă în cotidianul Viața liberă.

Interviul de față, pe care vă invităm să îl lecturați în semn de prețuire și neștersă amintire pentru domnul dr. ing. Octavian Coșovliu, a fost publicat în volumul „Dr. ing. Octavian COȘOVLIU la opt decenii de viață”, editor prof. univ. dr. ing. Rodica ALEXANDRU, apărut în anul 2007 la Editura Academica.

În preajma aniversării a opt decenii de existență, i-am adresat domnului dr. ing. Octavian COȘOVLIU o serie de întrebări la care a avut amabilitatea și disponibilitatea de a ne răspunde detaliat.

- Care sunt cele mai puternice amintiri din copilărie?
- Sunt multe și de neuitat! Casa noastră dragă

de pe strada Albinei din Brăila, traiul liniștit și tonic creat de bunica și de părinți, atmosfera de prietenie și de încredere adusă de cunoștințe și de prieteni.

- Numele Dvs. are o rezonanță specială. Ce știți despre originea Dvs.?

- Numele familiei mele aparținea, de fapt, unei mai părți dintre locuitorii din comuna Slobozia, din fostul județ Vlașca, în prezent județul Giurgiu. Din unele vacanțe petrecute acolo, am aflat de la unii dintre bătrâni că oareșce străbuni din sat și-au luat acest nume în amintirea participării la luptele din sec. al XV-lea dintre creștini și turci, din localitatea Câmpia Mierlei, azi Kossovo (Cosovoliu = cei care au fost la Kossovo), dar poate fi și o poveste. În „Dicționarul numelor de familie românești” – Ed. Științifică și Enciclopedică București, 1983 – editat de Iorgu Iordan se indica o comparație cu bulgărescul Kosov(ski) și nimic mai mult.

- Când ați simțit că aveți chemare pentru inginerie, respectiv construcții?

- În clasa a VI-a de liceu (azi clasa a X-a), fiecare dintre noi eram preocupați pentru calea pe care urma să o urmăm în viață. Erau ani grei de război (1943-1944) și deja se profilau zori vineți cu orizonturi deloc luminoase! În țară, însă, continua să se construiască și chiar în orașul meu – Brăila – construcțiile de clădiri și fabrici luaseră avânt. Asta mi-a și creat imaginea pe care mi-am format-o despre mine, ca viitor participant activ la această activitate: să se vadă și după mine ceva!

- Cum v-au marcat evenimentele istorice majore trăite: al doilea război mondial?

- Mult! Acasă la mine tatăl și unchiul meu urmăreau în fiecare seară pe o hartă mare ultimele „replieri” ale trupelor germane după comunicatele radio românești și ale BBC în limba română și se făceau comentarii. De la ei am înțeles, încă de la dezastrul de la Stalingrad, ceea ce urma „după”. Așa încât noi ne pregătisem sufletește pentru intrarea „biruitorilor”. În Brăila au intrat la 25 august, erau aproape, aici în Basarabia, și a urmat ceea ce a urmat. Noi am avut cuvânt de ordine să ne ținem de școală și așa am făcut. În paralel, ne-am continuat viața socială așa cum o desfășurasem înainte, mergeam la biserică, la cinematografe, la teatru și în vizite. Amintiri de atunci am o sumedenie, cu oameni, fapte și locuri, dar îmi rezerv dreptul de a le descrie mai pe larg într-o lucrare mai amplă și mai colorată.

- Ce amintiri aveți din perioada interbelică?

Dar despre Brăila și Galați din acea perioadă?

- Am răspuns mai sus. Aici vă voi mărturisi doar regretul meu de vârstnic pentru faptul că azi nu se mai cunoaște faptul că România interbelică avea un nivel cultural, social, intelectual și, mai ales, educațional complet incomparabil cu cel de azi, iar orașele Brăila și Galați ofereau – atunci – o imagine elocventă în ilustrarea acestui punct de vedere! Să fie, oare, numai o părere de vârstnic?

- Ce a reprezentat liceul în pregătirea Dvs. de bază? Ce modele v-a oferit?

- Liceul l-am absolvit cu teamă și respect. La Școala primară Nr. 1 – fosta Școala Slătinea-nu, prima școală de băieți din Brăila, fusesem educați de Dl. Vasile Berbeciu, învățătorul și Directorul nostru, despre faptul că liceul reprezintă școala superioară care ne va pregăti pentru viață și profesiune și că acolo se capătă cunoștințele și disciplina de bază pentru viață. Ca atare, m-am pregătit cât am putut mai bine, am fost admis cu o medie mare în liceu și m-am străduit ca în fiecare an să fiu premiant, nu pentru coroană, ci pentru ca mai târziu să-mi pot oferi o paletă cât mai largă de posibilități. Așa s-a făcut ca în clasa a VII-a de liceu să pot aborda – în egală măsură – atât latura științifică, cât și pe cea literară, pe baza cunoștințelor pe care le acumulasem. Am ales-o pe cea științifică pentru faptul că visam să fac construcții! Repet, însă, faptul că liceul a constituit pentru mine școala serioasă care mi-a oferit atât bazele unei solide pregătiri fizico-matematice, cât și posibilitățile de acces către limba și literatura română și către limbile latină, franceză și italiană. Adug faptul că liceul ne-a oferit nouă, celor mai mici, modele de comportament, sârguință și seriozitate în profesia fiecăruia, după înclinația și capacitatea sa de mobilizare.

Pentru mine, modelul ales a fost, de neuitată amintire, inginerul Ștefan Bălan, fost elev eminent al Liceului „Nicolae Bălcescu” din Brăila, absolvent apoi cu Magna cum laude al Politehnicii din București, Facultatea de Construcții, ulterior doctor și apoi docent în științe tehnice și ulterior academician. Am urmărit activitatea acestui om și am căutat să cunosc orizonturi noi ale activității mele, pe acest drum al cunoașterii pe care și el l-a urmat înaintea mea cu circa un deceniu.

- **Cum v-ați orientat spre centrul universitar Iași și ce a însemnat etapa universitară pentru conturarea personalității Dvs. profesionale?**

- La Iași m-am dus ca urmare a indicației exprese a tatălui meu, care era preocupat de faptul că nutream o atracție deosebită, de când eram copil, pentru muzica de jazz și chiar în timpul liber cântam într-o formație de specialitate. Întrucât ceilalți membri ai formației au mers la facultăți din București, tata m-a îndrumat să merg la Iași, unde era o tânără facultate de construcții (înființată în 1940) și în care se informase el că „se face carte”! Și, într-adevăr, așa a fost! Nu pot spune că de la început mi-a fost ușor. Ba, chiar am avut dificultăți de adaptare, cu viața în cămin, cu masa la cantină, cu programul de cursuri, seminarii, proiecte și cu orele de laborator și de aplicații practice. Am strâns din dinți și mi-am spus că în primii ani trebuie să asimilez bazele meseriei și apoi să abordez cursurile de specialitate. M-am străduit să nu am restanțe, iar prezentările la examene să fie în termen, dar onorabile (peste 7-8). Oricum, am acordat fiecărei discipline atenția cuvenită, lucru care mi-a fost util în profesie, astfel că atunci când eram în situația de a aborda o disciplină mai periferică (Topografie, Navigație, Instalații) să pot să asigur o contribuție meritorie.

- **Considerați că intrarea în profesie după distrugerile de război, mai ales în Galați, a fost o mare provocare, dar și o șansă profesională?**

- Da, așa este! A constituit simultan atât o provocare, cât și o șansă profesională. La fel ca într-un spital de urgență în campaniile de război, starea construcțiilor imediat după cel de-al doilea război mondial oferea o provocare, dar și o șansă profesională de a-ți pune în valoare ceea ce ai reușit să asimilezi în anii de studii universitare. Aici s-a pus întrebarea cea grea: poți răspunde, cu ceea ce știi, la problemele dificile cu care ești confruntat? Învățasem că, în prealabil, trebuie elaborat un proiect, pe bază de măsurători, calcule și planșe de execuție. Aici trebuia operat imediat, cu trecerea prealabilă la pregătirea șantierului, organizarea mijloacelor de execuție și programarea atentă a operațiunilor. De aceea, mulți dintre noi au preferat să lucreze pe șantierele din țară mai mari, de poduri, căi ferate, aeroporturi ș.a. unde existau administrații create și șantiere ingineresti formate, de la care au avut de învățat, în primul rând probleme de organizare. În zona Brăi-

la-Galați a trebuit să ne descurcăm mai mult după ceea ce am reușit să asimilăm în anii de studii, și mai ales cu sprijinul vechilor maiștri constructori, de la care se poate spune că am „prins” multe. Oricum, am reușit ca în orașul și județul Brăila, în cei nouă ani cât am lucrat la execuția construcțiilor din zonă, să obțin rezultate meritorii, care și azi îmi amintesc de acei ani frumoși.

- **Cum ați resimțit provocarea profesională a unui oraș ca Galațiul, practic complet distrus de război și asaltul tehnic de reconstrucție masivă?**

- La Galați am fost adus de la Brăila: aici era în plină desfășurare șantierul R.O.G. – Reconstrucția Orașului Galați – partea a II-a, care opera pe strada Domnească, zona dintre fosta Piață Centrală și Dunăre. Întreaga zonă era acoperită cu gropi, resturi de pereți și se executau fundațiile blocurilor ce bordează în prezent actualul centru. Am activat circa un an în cadrul acestui șantier, în care mi-am aplicat cunoștințele profesionale în activitatea de execuție și, în special, în tehnica de soluționare a terenurilor cu hrube, pe baza experienței dobândite la Brăila. Asaltul tehnic de reconstrucție masivă poate constitui un bun stimulent profesional, atunci când nu este servit la comandă, de niște lideri inculți, violenți și agramăți.

- **Ați avut de construit într-o zonă geografică foarte dificilă, atât ca sol, cât și ca risc seismic. Ce a însemnat asta pentru Dvs. din punct de vedere profesional, civic și moral?**

- Mărturisesc că atunci când am obținut diploma de inginer constructor știam prea puține, aproape nimic despre loess-uri, iar despre cutremure cunoșteam vag circulara Ministerului Lucrărilor Publice de la cutremurul din anul 1940. Pe atunci, (în 1940) aveam 13 ani și m-am speriat teribil când am văzut, la 10 noiembrie, cum se fisurau pereții casei noastre. La facultate, profesorul George Ursescu ne vorbise la cursul de beton armat despre această Circulară, dar nu ne-a oferit nici textul și nici nu a insistat asupra respectării prevederilor ei. Eram, deci, destul de naivi în ceea ce privește cunoștințele de bază asupra condițiilor intrinsece în care urma să-mi desfășor activitatea. În plus, în anul 1950 a fost pusă în aplicare, prin STAS 1546-50 o nouă metodă de dimensionare a elementelor din beton armat – un calcul de rezistență la rupere, față de metoda denumită a „rezistențelor admisibile”, aplicată până atunci în calculul elementelor din beton armat.

Pe parcursul activității am căutat – din mers – să asimilez această metodă, pentru că pe vremea aceea proiectele erau foarte puține și trebuia ca dintre noi, cei din execuție, aceia care cunoșteam și proiectare, să ne elaborăm singuri proiectele. Între timp, unele dintre accidentele întâlnite pe șantiere sau în activitatea de exploatare a construcțiilor m-au făcut atent asupra unui factor de o deosebită pericolozitate: sensibilitatea puternică la umezire a „pământului galben”, considerat de cei vechi ca „foarte tare” și rezistent și asocierea acestei proprietăți cu prezența unor galerii subterane, ținând de trecutul orașului și de istoria sa. Această asociere a provocat în multe cazuri la Brăila prăbușiri spectaculoase în perioada 1951-1954. Atunci, sesizat fiind acest fapt ca o calamitate, a fost instituită o Comisie de specialiști pe plan național care s-a deplasat la Brăila și a organizat studii și cercetări pe problemele de mecanică a masivelor de loess. Studiile și cercetările efectuate care au fost coroborate cu cele ce se cunoșteau în străinătate despre loess-uri (Yu.M. Abelev - 1940-1942, Kogler&Scheidrig – 1936) au permis elaborarea unor măsuri tehnice de salvare a construcțiilor din Brăila expuse acestor pericole. Cu ocazia acestor ample acțiuni la care am fost implicat în micul spațiu în care activam, am profitat de ocazie și mi-am procurat o bogată documentație de specialitate pe care am completat-o cu îndrumări și sfaturi obținute de la marii specialiști la epoca de atunci, din țară și din străinătate, ceea ce mi-a permis să efectuez și unele încercări „in situ” pe loess-urile din Brăila, pe care le-am repetat apoi, la Galați, cu sprijinul ing. Bălan Margareta, șeful Atelierului Geotehnic din Institutul de Proiectare al Regiunii și apoi al Județului Galați. Pe scurt, aceste condiții dificile de teren și seismicitate în care am executat și proiectat construcții mi-au stimulat, pe tot parcursul activității, spiritul de cunoaștere în aceste domenii.

- **Dincolo de provocările profesionale majore, ați lucrat cea mai mare parte a activității profesionale sub o presiune politică. Cum ați perceput, suportat și răspuns acestor presiuni?**

- A, asta e într-adevăr o întrebare de viață! Iată, ca și mine, generațiile alături de care am lucrat, au căutat să ignore această comandă, concentrându-se pe calitatea obiectivelor pe care le aveam de realizat. Nu este o lozincă: la primele contacte cu șantierul am întâlnit meseriași,

șefi de echipă, care la aceste presiuni reacționau imediat: nu pot să fac acest perete în acest termen; ar însemna să-l dau peste cap și astfel de lucru nu am făcut niciodată! Presiunile erau mari, foarte frecvente și se refereau în special la termene, dar uneori și la costuri și calitate. Alții, deși atrăgeam atenția asupra necesității absolute de respectare a fazelor tehnologice (la execuția betoanelor, a cilindării patului sistemelor rutiere sau la aplicarea finisajelor) se trecea peste avizul meu, ajungându-se la cedări premature. Exemple pot da destule!

- **Dar după 1989?**

- După 1989 situația s-a modificat în alt sens: goana după îmbogățire rapidă și trainică a adus pe prim plan concepția, probabil valabilă peste tot: „Cu bani poți obține orice! Contează doar prețul!”. Există și azi oameni care vin și spun: „Am spart doi pereți și un planșeu. Cât mă costă să legalizez chestia asta?”. Desigur, rămâi mut, între prima tendință de a da afară musafirlul sau de a-l ruga frumos să degajeze spațiul, pentru că acest limbaj denotă, fără mască, disprețul pentru specialist, resentimentul visceral pentru tot ce înseamnă analiză, studiu, proiect sau calcul de orice natură! Tendința aceasta de a deborda în ridicol aproape tot ceea ce constituia o concepție de alcătuire a construcțiilor fondate pe loess, până în 1989, își va spune cuvântul în comportarea acestor construcții fondate pe masive de loess în grosimi mari, lipsite de mijloace de protecție contra tasărilor de adâncime de valori mari, în cazul umezirii. Din fericire, pentru protecția antiseismică există coduri care limitează accesul ipochimenilor în domeniu, însă pentru loess-uri puțini, chiar foarte puțini știu că chiar Normatorul de profil (P 7-2000) prezintă deja multe lipsuri.

- **Erați în plină tinerețe profesională în 1960 când a început construcția Combinatului Siderurgic Galați. Ce a însemnat, din punctul de vedere al inginerului constructor, această investiție majoră a economiei românești, sub aspectul dezvoltării orașului (implicațiile ecologice, regimul construcțiilor)?**

- Construcția Combinatului Siderurgic la Galați a constituit un fapt major, care a ridicat importanța economică, socială și politică a orașului devenit – atunci – capitală de regiune și, respectiv, unul dintre orașele importante ale țării.

Pe plan social, implantarea Combinatului la Galați a dat un impuls construcției de cartiere noi (cinci mari cartiere), căi rutiere, mari unități industriale, construcții hidroedilitare, clădiri și amenajări social-culturale, administrative și sportive. Totodată, construcțiile Combinatului și instalațiile sale tehnologice, moderne pe atunci, au constituit o școală documentară pentru inginerii români care au învățat multe lucruri noi și moderne din tehnicile aplicate la aceste construcții.

Sub aspectul ecologic, este adevărat că măsurile luate s-au limitat la platformă, utilajele, halele și obiectivele generatoare de noxe fiind dotate cu mijloace antipoluante specifice, însă pentru protecția platformei urbane s-a considerat ca filtru natural valea Cătușei, care urma să fie bordată, pe zona spre Combinat, cu plantații din foioase înalte, pe arii întinse, care să alcătuiască o primă perdea de protecție pentru oraș. Din nefericire, aceste măsuri nu au mai fost aplicate nici până azi.

Dr. ing. Octavian Coșovliu/Sursa: Viața Liberă

- **Sunteți printre puținii ingineri care, nelucrând în cercetare și nici cu normă de bază în învățământul superior, v-ați susținut doctoratul în 1985, obținând în 1986 titlul de doctor inginer în științe tehnice. Ce v-a mânat spre această recunoaștere științifică a performanțelor profesionale?**

- Doctoratul l-am obținut în 1986, teza fiind susținută cu un an înainte, în mai 1985, cu titlul „Studiu asupra conlucrării structurii cu terenul de fundație la unele tipuri de clădiri de locuit cu cinci nivele fundate pe loess în Regiunea Galați”. Ceea ce m-a adus la elaborarea și susținerea te-

zei a fost concluzia la care ajunsesem la un moment-dat, tot căutând să gădesc soluții pentru asigurarea rezistenței și stabilității construcțiilor din zonă, când a trebuit să parcurg o cale plină de documentări multiple, consultații cu mari specialiști și chiar vizite documentare în alte țări. Pe parcurs am publicat o serie de studii, analize, cercetări, toate legate în special de problema legăturii construcțiilor cu terenul de fundație. Dorința acută de a cunoaște mai bine acest fenomen m-a condus la aducerea la viață a unei prime etape, aceea de a cunoaște fenomenul de interacțiune între construcție și teren, în domeniul static, respectiv cinematic, având ca element activ tasările la umezire ale terenului. Următoarea etapă o constituie continuarea analizei în domeniul dinamic, domeniu sărac în literatură și în care mă bazez mai mult pe studii și analize proprii din lucrările pe care le-am elaborat, individual sau în colectiv. Această a doua parte va fi expusă în cartea pe care o pregătesc.

- **Atât în tinerețe, cât și mult mai târziu, ați fost și profesor asociat în cadrul Institutului Politehnic Galați, respectiv Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. Ce a însemnat activitatea universitară în viața Dvs. profesională?**

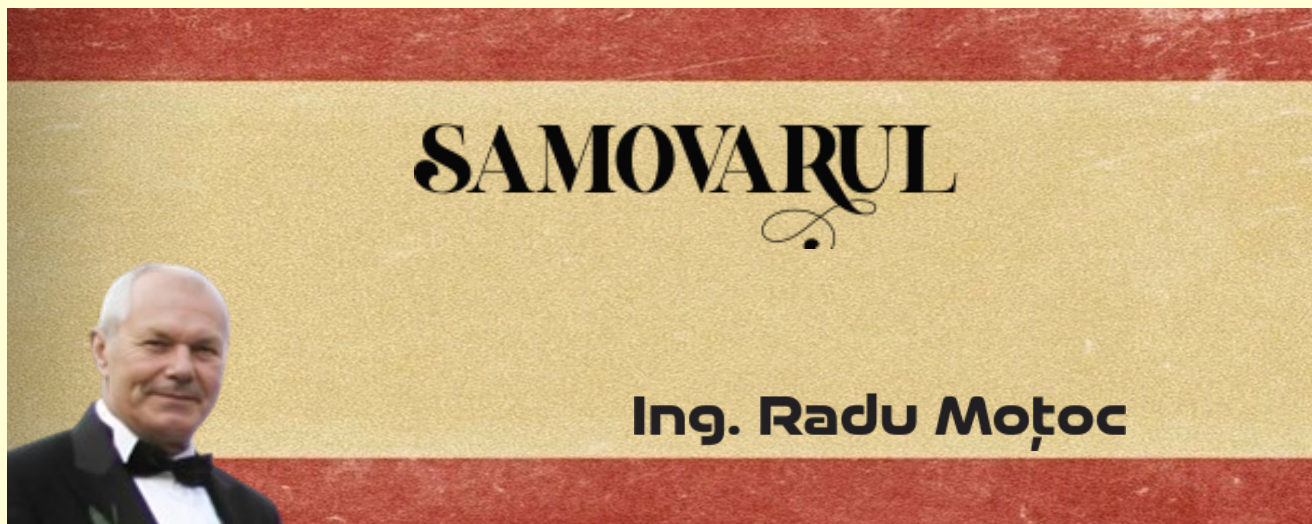
- Mi-a plăcut această activitate, prin care poți să împărtășești și altora ceva din ce știi tu, și deși nu am practicat-o decât la solicitările ce mi-au fost adresate, am considerat-o ca un summum al profesiei, destinată celor aleși să lucreze în cadrul ei. Mi-a plăcut mai ales faptul că unii dintre studenți, mai ales cei din seriile mai vechi, rămâneau să pună întrebări sau veneau la consultații, ceea ce arată interesul pentru preocuparea și pentru strădania mea de a le face cât mai „comestibile” cunoștințele predate.

- **Aveți o relație specială cu religia și biserica. Vă rugăm să detaliați.**

- Da, așa este! Le-am considerat cele două fundamente ale vieții și nu vreau să fiu fariseu – dar m-am simțit, de când mă știu, în școală ca un școlar venit să învețe (și ce poate fi mai plăcut!), iar în Biserică, la fel, în casa mea (casa Domnului meu). Cred că nu aș putea să ofer o explicație mai cuprinzătoare pentru aceste relații.

(Va urma)

Samovarul este un recipient fabricat de cele mai multe ori din alamă, unde fierbe apa pentru ceai, folosind arderea lemnului sau a cărbunilor, curent electric sau gaz.

Ceaiul a fost cunoscut în Rusia în anul 1630, când a fost făcut cadou țarului Mihail I de către mongolul Khan Sholoi, ca remediu pentru stomacul său bolnav și, ulterior, a câștigat o atracție mai mare în Rusia în timpul domniei fiului lui Mihail, țarul Alexis I.

Ceaiul i-a fost adus lui Alexis I de către ambasadorul chinez la Moscova, în jurul anului 1680.

Prima mențiune despre producția **samovarelor** este din anul 1745. Obiceiul de a folosi ceai și cafea a contribuit la difuzarea mai largă, împreună cu mâncăruri tradiționale rusești.

Se cunoaște că în anul 1778 fabricarea **samovarelor** se făcea în localitatea Tula, care era condusă de frații Lisitsyn, și din acest motiv s-a răspândit informația că patria **samovarului** a fost Tula.

Foto 1 - Samovarul fabricat la Tula în anul 1870

Cea mai mare dezvoltare a producției de **samovare** în Rusia a ajuns în anul 1913, unde nu mai la Tula au fost construite 660.000 de bucăți.

Rușii considerau că dintre băuturi ceaiul tratează cel mai bine tristețea și melancolia. De aceea, o casă fără **samovar** era de neconceput, indiferent de mediul urban sau rural. În Rusia, ceaiul era băut dimineața și după masă.

Samovarul avea o țeavă mare, care trecea prin centrul corpului și încălzea apa din interior. Căldura suplimentară din această țeavă era aerisită în sus, pentru a încălzi un ceainic plin cu ceai foarte concentrat. Samovarul era alimentat cu cărbune sau conuri de pin uscat, cu ardere lentă, pentru a menține apa fierbinte cât mai mult timp posibil.

Foto 2 - Samovar electric de 3 litri fabricat la Tula în anul 1881

Un mare avantaj al **samovarului** a fost că el conținea acel tub cu flacără în interiorul rezervorului, care era înconjurat din toate părțile de apă. Din acest motiv, pierderile de căldură erau mici și eficiența era foarte mare.

Capacitatea **samovarului** era de 4-7 litri de apă și timpul de fierbere nu depășea 30 de minute. O atenție deosebită era acordată detaliilor, mânerelor și robinetului, care puteau fi în formă de gheare de dragon sau de viță de vie, în timp ce corpul samovarului putea fi gravat manual.

Procesul de realizare a unui **samovar** avea 12 etape, cu meșteri specializați în fiecare fază de producție. La începutul secolului al XX-lea, existau circa 170 de modele diferite de samovare.

Foto 3 - Samovar electric fabricat la AEG din Germania cu nr. 44610

Esența de ceai era amestecată într-un raport de 1 până la 10, în funcție de gust, cu apa fierbinte extrasă printr-un robinet din partea de jos a samovarului.

Samovarul a însemnat pentru ruși un simbol al familiei, o dovadă a bunăstării și a relațiilor existente în interiorul familiei, deoarece în jurul lui se purtau discuții și se rezolvau probleme sociale, economice sau politice.

Era întâlnit în toate casele, atât în cele ale aristocrației, cât și în cele ale oamenilor de rând. Se utiliza și în ceainării, hanuri și gări și era luat în călătoriile, la drumuri lungi.

Foto 4 - Samovar activat cu alcool, fabricat în Germania cu nr. 610

Invitația de a bea o cană de ceai era un semn de mare prețuire, iar stăpâna casei sau una dintre fice servea invitaților cana cu ceai.

Multe familii din Rusia așezau **samovarul** în centrul mesei festive în timpul sărbătorilor, ca o ceremonie care întruchipează ospitalitatea cu inimă caldă.

Samovarul era inscripționat, de regulă, pe corp deasupra robinetului, cu denumirea firmei și sigla acesteia, dar și cu anul când a fost fabricat.

Foto 5 - Ștampile pe corpul samovarului din anul 1870

Pentru că samovarul era utilizat zilnic, necesita la o anumită perioadă să fie verificat și reparat când era cazul.

În foto 1 apare stema firmei și anul de fabricație, 1798.

Pe corpul vasului și pe capac apar încă 13 steme ale diferitelor firme, care au verificat și reparat acest samovar și anul când a fost efectuată această reparație. Din datele semnalate se poate deduce că verificările erau de regulă la un an sau la doi ani.

Pe acest samovar este inscripționată, în anul 1871, ștampila care reprezintă firma din Paris care l-a verificat și reparat.

Foto 6 - Ștampile pe samovarul din anul 1870

Cu timpul, la Londra, în anul 1894, au apărut **samovare electrice și cu alcool**. Alcoolul era amplasat într-un recipient unde se putea regla intensitatea flăcării.

Pentru varietatea și frumusețea acestor **samovare**, mai multe muzee din România și din Republica Moldova au colecționat și au expus asemenea piese.

Muzeul de Istorie și Arheologie din Piatra Neamț a organizat în anul 2018 o expoziție cu 100 de samovare din colecția lui George Gabriel Chendea. **Samovarele** expuse au fost fabricate în mai multe ateliere din Rusia: Voronțov, Gudkov, Vanukin, Rudakov, Morozov și Șemarin.

Muzeul de Istorie din Cahul a organizat în anul 1986 o expoziție de **samovare** fabricate în atelierul fraților Șemarin din orașul Tula, care au fost donate de L. Bașcov din Cahul.

Și Muzeul Național din Alba Iulia a deschis în anul 2014 o expoziție de **samovare** rusești, unele cu o vechime de 200 de ani. Au fost expuse 75 de **samovare** care aparțineau colecționarului moldovean Petru Costin.

Samovarele se pot admira și cumpăra de la magazinele de anticariat, unde gama este destul de mare.

15 octombrie 2024

